

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

Cimbora

K-SÁVELY-D

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALÓM JEGYZÉK:

Br. Eötvös József: Végrendelet.
Móra Ferenc: Esztike gömbölyü
képéről.
K. Bendre Róza: A néger fiu.
E.—ó: A búcsu.
Lengyel Miklós: Magyar Pantheon
(lr. Eötvös József).
István Bácsi: Hogyan lett testvér
a Sirás és Nevetés?
Elek nagyapó: Mese három kis
malackáról.
E.—ó. Így köpülük a vaját.
Testápolás.
Tamás érdeklődik. (Beszélgetés a
tatárjárásról.)
Szép levél.
Nótás Mókás: A vásáron.
Ósz Róza: Falusi történet.
Mi ujság?
A kiadó bácsi üzeni.
Elek nagyapó üzeni.
Fejtörő.
A Cimbora könyvvására.

szám

1928. OKT. 10.

VÉGRENDELET

Irta: EÖTVÖS JÓZSEF báró.

Ha majd átfutottam
Göröngyös utamat,
S hová fáradtan érek,
A sir nyugalmat ad:

S ha majd kijötök néha
S megálltok siromon,
Zengjétek el a legszebb
Dalt néma hantomon.

Márványszobor helyébe
Ha fenn marad nevem,
Eszméim győzedelme
Legyen emlékjelem.

Magyar dalt, lelkesítőt,
Melynél a szív dobog
Tán halva is megértem,
S keblem hevülni fog.

És sirjatok egy könnyet
Barátotok felett:
Dalt érdemelt, mert költő.
Könnyet, mert szeretett.

ESZTIKE GÖMBÖLYÜ KÉPÉRŐL

Irta: Móra Ferenc.

Ez még abban az időben történt, amikor élt az édesanyám és az ő nádtetejű házába szoktam elbujdosni a városi nyár elől.

Egyszer, ahogy szép piros hajnalon szépeket álmodok a szunyoghálós hárságyon és ott járok, ahol a madár se jár, valami furcsa harsogásra ébredtek fel. Mintha téglapadlón kis széket tologatnának előre-hátra nagysebesen.

— No, — mondom — megint vasutat játszanak a gyerekek. Ejnye, de korán hozzáfognak így faluhelyen a játékhöz is.

Mindgyárt ki is szóltam az ereszet alá, hogy tán csendesebben is mehetne a vasut.

— Nincs itt vasut, fiam, — nevetett be rám szülékém friss képe a bazsalikomos ablakon. — Az öreg Parrag harsog úgy a kukoricával.

— Ki az az öreg Parrag? — kértem a ki nem aludt ember mogorvaságával.

— Hát a morzsoló ember, kisfiam.

No, ha a morzsoló ember, akkor én haragszom. A gyerekekre nem szabad haragudni, akármit csinálnak, de a morzsoló emberre szabad. Meg is kértem tőle mingyárt, hogy hogy mer ő engem megharagítani ilyen szép piros hajnalon?

— Aztán hol az a morzsoló ember?

— Odakint van a góréban.

Az ám, a góré, azt még meg se néztem, mióta itthon vagyok. Pedig szép épület ám az nagyon, minden fala olyan, mintha kert-kerítés volna, négy lábón áll és olyan magasan van a küszöbje, hogy csak székről lehet átlépni.

No, én nem kapaszkodtam föl a góréba, csak kívülről néztem meg az öreg Parragot. Szép szál ember, nem is olyan öreg még, inkább deres a fe-

je, mint havas. Négylábu kis széken ül, annak a végébe bele van illesztve egy erős késpenge, azon morzsolja le Parrag bácsi a szemet a csutkáról, de olyan sebesen ám, hogy szédület nézni.

— Ugyes ember, — gondoltam magamban — de rátarti is ám, még csak jóreggelt se kíván.

Nem az, pedig felém is fordította a fejét, de megint csak elkapta. Aztán fölegyenesedett s elkezdte vékázni az aranyszemű kukoricát. Ahány vékát mért, annyi rovást faragott a grendába. Azzal nagyot nyujtódozott és megint visszakuporodott a küsszékre.

— Jól esik a huzakodás, ugy-e? — szóltam oda neki.

Megrezzent az ember egy kicsit, de mingyárt el is mosolyodott s rám vetette szép világoskék szemét.

— Jól ám, — azt mondta. — Itt görnyedek első kakasszó óta.

— Nono, — kötözködtem vele — lehetett az harmadik kakasszó is. Első kakasszókor még nem lehet látni.

— Nekem lehet, uram, mert én mindig egyformán látok, — hajtotta meg egy kicsit a fejét Parrag. — Világtalanul jöttem én haza az olasz hadifogságból.

Végigfutott rajtam a hideg és nagyon megszégyeltem magam. Erre a szegény vak emberre akartam én haragudni, aki már fáradtra dolgozta magát, amikor én még a lustálkodást keveslettem?

Szülékém mondta el aztán a többi a vak emberről. Négy anyátlan kis árvája él abból, amit ő keres. Az Esztiike köztük a legnagyobb, az van már tizenhárom esztendő, de tiznek se látszik az

istenadta. Ő az anyja a többinek, főz, mos, takarít rájuk, olyan is szegényke, mint az árnyék.

Délben aztán láttam is szegény kis árnyéket. Hozta az ebédet az apjának, krumpolis tarhonyát szép tiszta tálban, zöldpaprikát is hozzá csemegének. Lekuporodott az ecetfa alá, amíg az apja eddegélt s csacsogott fáradtan, mint egy beteg kismadár. A testvérkéiről számolt be, ki mit végzett közülök reggel óta.

Mire Parrag kikaparta a tálat, megjöttek a testvérkéik is. Imriske volt a legkisebb, az még hancurozva jött, mint a kiscsikó. Veronka és Marika már csöndesebben tipegett a füves udvaron. Hatéves az egyik, nyolc a másik, az ő szemük friss fényét már elhomályosította a nyomoruság.

Ahogy odaértek a göréhoz, kihajolt hozzájuk a vak ember és sorra simogatta vézna kis orcájukat. A vakok az ujjakkal látnak és a morzsoló ember minden délben az ujjával nézte meg a gyerekeit. Hosszan, gondosan cirókálta őket végig, s hol az egyiknél, hol a másiknál csóválta meg a fejét:

— Mi bajod már megint, báránykám? — kérdezte ijedten, ha bajt tapintott az ujjai hegyével.

Csak az Esztikével volt mindig megelégedve. Annak mindig úgy veregette meg a vállát, ahogy

boldog apák szokták erős, izmos gyerekükét.

— Kicsi, drága vasgyuróm, te!

Nem értettem a dolgot. Hiszen négyfonynyadt kis embervirág közt Esztike a leghervadtabb. Mióta én látom is, szemlátomást vesz.

— Derék lány ez az Esztike! — mondom egyszer Parragnak, amíg az ozsonna-kávét kortyolgatta, amit szülíke küldött ki neki. — Nagynak sok volna, amit ő végez.

A vak embernek boldogság sütött föl a képén.

— De birja is ám, kérem. Napról-napra jobban gömbölyödik a képe.

Nem szóltam semmit, hanem másnap délben megbujtam a orgonabokrok közt, amikor Parrag a testvérkéket cirógatta.

— Hát te, Esztikém? — derült föl az arca, amikor a legnagyobbhoz ért. — Hadd látom, hízal-e az új buzakenyér?

És Esztike, — ó, ha láttátok volna! — Esztike felfujta fonnyadt, beesett kis orcáját, mint pajkos gyerek, ha vizet vesz a szájába és kigömbölyítette úgy, hogy a vak apának reszkettek az ujjai örömeiben.

— Ó, Istenkém, de csak jó buzát teremtettél az idén!

(Szeged.)

A NÉGER FIU

Irta: K. Bendre Róza.

A Hoffmann gyerekek, akik számszerint tizenegyen voltak, feszült várakozásban töltötték a nehezen muló órákat. Minden kis zörgésre, mely az utcáról behangzott, hol az egyik, hol a másik kiszaladt a kapuba és csalódott képpel ment ismét vissza többihez.

Érthető volt a nagy izgatottság, mert semmiel sem kevesebbről volt szó, mint hogy egy akkor reggel kézbesített sürgöny híradása szerint fél óra múlva megérkezik Hoffmanné, a gyermekek anyja Afrikából, ahol egyik német gyarmatban, Kamerunban volt ott dolgozó férje látogatására.

Erősen foglalkoztatta a gyermekek képzeletét az a sok idegen csoda, amit az a sötét földrész magán hordozott. — Az apróbbak bizonyosra vették, hogy legalább egy pár elefánt meg majom kerül a birtokukba rövidesen. A nagyobbak már a törzsfőnökök ülőszékjéről és rémitően nagyszélű kalapjáról álmodoztak, amelyeket az édes anyjuktól kapott képes levelezőlapokról ismertek.

A legkisebbik, az öt éves Ferike, aki külön-

ben igen kemény legény volt, most egészen el-lágyulva markolt bele harmadik polgárista nénjének, Ilonkának a szoknyájába és szinte sugva kérdezte:

— Ilus, mondd, mit kapok én?

— Majd megtudod mindjárt.

Nehézé tette a várakozást, hogy az állomáshoz nem volt szabad kimenniök, hanem otthon kellett megvárniok a mamát. — Biz ez elég keserves volt a gyerekeknek, amikor még a nagymama is ott tartott kíváncsiság dolgában, hogy ki-kidugta fehér fejkötős fejét a konyhaablakán. Pedig a konyhából kihallatszó mozsárcsörömpőléről ítélve a Rézi leányzó még csak most törögette a rétesbe való diót s így lett volna ott fontosabb dolog is, mint az ablakon kinézegetni.

De hiába, így beszéltek azt meg a mamával. Éppen elég lesz annak a sok csóknak a behozatala, amely mind hozzá tartozik egy ilyen hosszú utazáshoz. Minek ahoz még tizenegy gyereknek a felvonultatása. Összeszaladna az egész falu, pedig nagymama tudja, hogy a mások kíváncsisága ritkán vezet jóra.

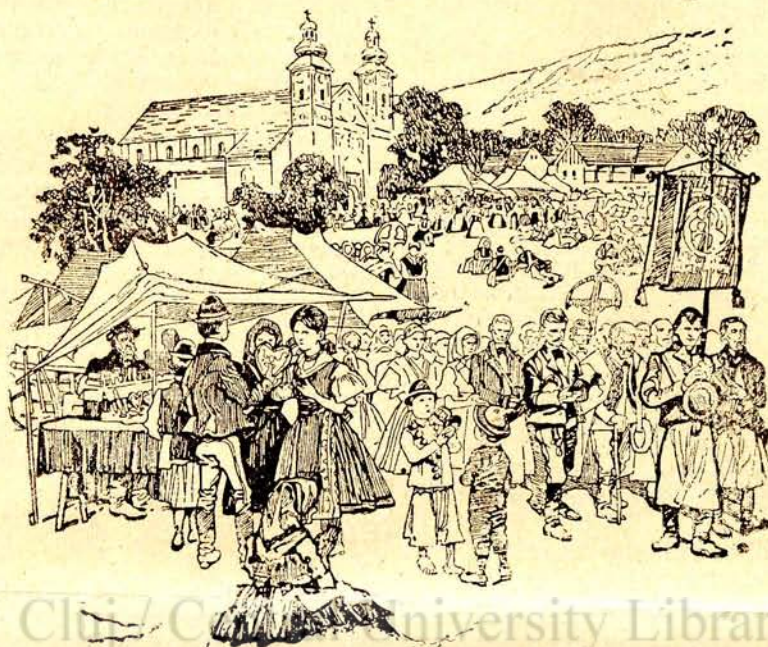
Végre füttyentett a vonat. A gyermekek hol elsápadtak, hol meg kipirultak az izgatottságtól. Nagymama is szaporán verdeste le kötényéről a lisztet s a Rézi leányzóval együtt a gyermekek

GYŐZDJON MEG!

A STOLLWERCK karamellák dús tápértékűek és pompás ízűek.

A BÚCSU

— Mühlbeck Károly rajzával. —

Testnek és léleknek üdülése a búcsu. A búcsujárás a katolikus nép ünnepi szokása, de szívesen vesz részt abban a más hitű ember is. A híres búcsujáró helyekre messze földről elzarándokolnak a hívek. Útközben szent énekeket énekelnek. A különböző falukból érkező nép igazi nagy tábor. Csak úgy hullámszik a rengeteg nagy tömeg Isten háza körül. Fele sem fér be a templomba. De akik kint maradnak, azok is áhitatosan imádkoznak.

Isteni tisztelet után kezdődik a vigasság. Köröskörül sátorok. Lacikonyhák. A sátorokban mézeskalácsosok. A Lacikonyhákban sístereg a pecsenye. A fiatalok a mézeskalácsos sátrakat szállják meg. A legények szivalaku kalácsokat vesz-

nek a lányoknak. A kalácsokon kép is van. A kép alatt vers. Az öregek a Lacikonyhák körül telepednek le. Aki hazulról nem hozott elegendő eleséget, kap itt pompás, frissen sült pecsenyét.

A bucsuról a cigányok sem hiányzanak ám. Itt is, ott is szól a muzsika. A fiatalok táncra perdülnek. Az öregek gyönyörködve nézik a deli magyar táncot. Éppen így járták ők is hajdanában. Itt settenkedik a gyermeknép is. Ők is majd úgy járják a táncot, ha megnőnek. Most elég nekik, hogy mézeskalácsot kaptak. Egyebet is kaptak ám. Füttyülőt, szájonhuzós muzsikát. Van füttyülés, sipolás! Sohasem felejtik el ezt a kedves napot.

E—ó.

után sietett, akiket már akkor semmi hatalom nem tudott volna a kapun belül tartani, úgy künn termettek az utcán, mint egy csapat gyorsan repülő madár.

Alig tíz perc múlva három jól felpakolt bérkocsi gördült be az utcába s egy-két pillanat múlva mind a három megállott a kapuban.

Az elsőből Hoffmanné s az öt utjára kíséző magas, szikár Minka szállottak le. De bezzeg csak a nagymama üdvözölte őket, mert a gyerekek csak úgy futtában kiáltottak feléjük egy-egy

„Kezét csokolom!”-ot, mind a másik két koci körül szorgoskodtak.

Egymásután öt kalitka került le a földre. Tarka-barka papagályok ugrándoztak bennük. A legnagyobbikban két kis majom üldögélt.

Leirhatatlan volt a gyermekek öröme. Hangos ujjongással köszöntötték a fürgén ugrándozó kis rabokat. Észre sem vették, hogy egy csinosan öltözött 12—13 éves fiu keveredett közéjük, aki lapos vigyorgással nézegeti őket. Ferike pillantott reá legelsőbb s ijedten ugrott egyet.

— Jaj, de fekete! — kiáltotta el magát.

Erre Ilonka is odafigyelt s ő is megdöbbsent, amint úgy először reá nézett az idegen fiura, mert bizony az fekete arcu szerezsen gyerek volt, a kameruni négernek igen rut vonásaival.

Szürkésfekete a kameruni néger bőre. Az ajakai közül is csak az alsó duzzadt. Az ajak színe is épp olyan szürkésfekete, mint az egész bőrfelület.

Bizalmasan nyögdecselve és nevetéshez hasonlóan nyihogva közeledett Ilonka felé a fiu. Amint reá nevetve megvillantak fogai, látszott, hogy felső metszőfogai egyenes vonalban középig le vannak reszelve. Ez már úgy van divatban önáluk.

Fakó fekete arcából csupán a csonkára reszelt fogai és a szeme fehérje világítottak. Közel ment Ilonkához, megsimogatta a karját és egyre bizalmasan mosolyogva pislogott feléje.

Később minden gyermek megnézte őt, mint a kalitban levő két majmot, tudomást vettek róla, hogy ő is itt van; tovább nem törődtek vele.

Talán megsejtette szegény, hogy Ilonka többnek tartja őt, mint majomnak és meglátja, hogy ezen a hűvös őszi napon mint válik az ő meleghez szokott fakó ajaka még fakóbbá és hogyan remeg a hideg szélben itt, ebben a neki idegen világban, ahova most került. Csakis úgy lehetséges, mert különben miért simogatta volna egyre az Ilonka karját, mit várt, mit remélt tőle?

Az őserdők vidékéről csupán látványosságának, cifra feleslegnek ide hozott néger fiu megsejtette, hogy Ilonka az egyetlen földi hatalomnak, a Jóságának kedves leánykájá.

Ilonka leküzdve a mákszemnyi irtózatot, részvétellel simította végig a didergő néger gyermek fakó arcát. Sohasem látott még olyan tuláradó örömet, mint amilyen ezen a gyermeken erőt vett az ő szíves mozdulatára.

Az ajaka széles, nagy mosolyra nyílt, motyogott is valamit az ő nyelvén és közben egyik könnyecsepp a másik után gördült alá a szeméből.

— Hogy hívják? — kérdezte Ilonka.

Ősztöne itt is kisegítette, mert a soha nem hallott idegen kérdésre megadta a helyes választ:

— Tuku.

Az Afrikából hozott állatkák, furcsa alaku esecsebecsék, amelyek messze ismeretlen tájakról sok tarka csodát tudtak volna mesélni, mind elhelyeződtek a sok szobás nagy házban. Tukat is befogták erejéhez mért szolgálai munkák végzésére.

Az őszi hideg szelek már jelezték jövőtelét. A gyönyörű tarka papagályokból már nem élt egy sem. Apró életüket kioltotta a nekik szokatlan éghajlat.

A furcsa ábrázatu majmok közül is elpusztult már az egyik. A másik is nagyon ingerlékeny lett és már két nap óta nem kellett neki az étel.

A kis karaván pusztulása, mely egyedül emlékeztette még szülőföldjére a néger fiut, nagyon

elszomorította. Nem nevetett már még Ilonkára sem, csak furcsa fényű szemét emelte olykor reá, amelyekből panasz, elvágyás sugárzott.

Ilonka jelekkel megkérdezte tőle, hogy nem akarna-e tanulni? Irni, olvasni, számolni? Erre ismét vidám lett s ugyancsak jelekkel elpanaszolta bánatát. Ilonka megértette.

Azt mondta, hogy ő nem majom. Ő is olyan fiu, ember, mint a többi. Miért nem törődik ő vele senki? Miért hozták őt ide, ahol olyan furcsa fehér hull az égből, mint tegnap is? Fázik ő attól. Tud ő imádkozni is, így ni: „Unser Vater” (Miatyánk) egy fehér ember tanította meg reá otthon.

Igy lehetett megtudni, hogy a fekete arcu gyermekben felébredt a lélek, amely táplálékot kért. Ha megtagadják tőle, belepusztul. Ilonka megadta neki, amire vágyott.

Legelőször is divatba hozta őt a fiutestvérei között, akik megtanították a birkózás egyszerűbb fogásaira. Megtanították labdát rugni, tornázni. Testi ügyességével kivívta magának azt a megtiszteltetést, hogy a fiuk maguk közé fogadták, foglalkoztak vele.

Azután juttattak neki egy keveset abból is, amivel ők bőségesen rendelkeztek: szellemi táplálékot. Megtanították németül irni, olvasni, hogy ha ismét visszakerül a szülőföldjére, meglátszódjék rajta, hogy Európában járt és emberséges, jó gyermekek közt időzött.

A kis fekete legény pedig vidáman dolgozott azontul s megszokta az éghajlatot is. Amikor a vele egyidőben ide került apró állatkák közül a legutolsót, a régen betegeskedő kis majmot egy sajátkezüleg ásott kis gödörben eltemette, pillantása feltévedt az égre, mely egyformán borul el minden földrész fölött és a felkelő nap egyformán hinti sugarát azokra, akik szemüket reá emelik.

Tuku nem pusztult el. A lelke megmentette. (Hegyközujlak.)

HORN

GYERMEKOTTHON

TATRANSKA LOMNICA

MAGAS TÁTRA, C. S. R.

Magaslati
üdültelep ide-
ges, feltáplálásra szo-
rulo, vérszegény és
gyenge gyerme-
kek részére

HORN J. IGAZGATÓ

MAGYAR PANTHEON

Írja: LENGYEL MIKLÓS.

Eötvös József báró (1813—1871)

Eötvös József

Előkelő család leszármazottja volt, de egyetlen magyar politikus sem hallotta meg jobban az elnyomottak sóhajtását és a szenvedők panaszait. Lelke érzékeny volt, mint a napkeleti királyfié, akit apja elszigetelt kastélyban nevelt, hogy szemét ne sértsék a szenvedő világ szomorú képei. Fülét ne sértse a földig sujtottak panasos hangja. Amikor a napkeleti királyfi kiszabadult az életbe, fel nem vértezett lelkét halálra sebezte a mindenfelől súlyos sebeit mutogató szenvedők sóhajtól visszhangzó világ. A királyfit összetörte a mások szenvedése.

Eötvös József báró nem így nevelkedett. Már gyermekkorában felhívta figyelmét nevelője, a forradalmi gondolkodású Pruzsinszky József arra, hogy a csekélyszámú kiváltságos család uralma alatt a szenvedőknek, elnyomottaknak, az elégedetleneknek mérhetetlen tábora él. Pruzsinszky a francia forradalom tanítványa volt és lelkében izzó gyűlölet égett az uralkodó társadalmi osztályok ellen s ez a gyűlölet fiatal tanítványában a krisztusi szeretet lobbantotta lángra. Eötvös

nem forradalomról álmodozik, hanem forradalmat megelőző reformokról.

A középiskolát nagyon fiatalon végezte el és szokatlanul ifjun került egyetemre. Itt történelmi tanulmányokkal foglalkozott; már élt lelkében az erős elhatározás, hogy életét nemzetének és az emberiségnek szenteli. Erős hittel vallotta, hogy csak a közösség boldogulásáért küzdő emberi életnek van létjogosultsága. Még az irodalom is csak kedves játék, ha elszakad a kor nagy eszméitől.

Apja a trón szolgálatában állott; a királyi trónus szolgálatába akarta állítani fiát is. De a szelid ifju ezen a téren szokatlan keménységgel szállt szembe apja akaratával: elhagyja az apja kívánságára vállalt hivatal és irodalmi eszközökkel akarja célját elérni. Már 24 éves korában regényt ír, majd költeményei jelennek meg és politikai röpiratai.

Minden írásával határozott célt akar szolgálni. Első regényében, A karthausi-ban, az élet célját keresi. A világ telve van ugyan ránkleselkedő szenvedésekkel, az érzékeny lelkű ember összezsúroskad a rénehezető bánat terhe alatt, de mindenki vigasztalást találhat, ha az önzéstől megszabadul és életét a nagy-közösségnek tudja szentelni.

Legismertebb regénye A falu jegyzője. Törekvéseit és végcélját ebből a regényéből ismerhetjük meg legjobban. A regény szereplői két táborban állanak: egyik oldalon vannak a vármegye urai és a hatalom birtokosai, a másik oldalon az elnyomottak és üldözöttek. Az előbbieket gonoszra tette a kapzsiság, a hatalom birtoklása, a gőg, az utóbbiak lelkét megfinomította az elnyomás, a szenvedés, az Isten előtt való megalázkodás. Eötvösnek alkalmat nyújt a regény arra, hogy bemutassa a vármegyei börtönt, az elnyomott és bűnbe hajszolt jobbágyot és a jog nélkül szűkölködő zsidót. Egy nagy vádirat ez a regény a régi vármegye ellen, lázító és nyugtalanító, mintha azt hirdetné, hogy a bűnös és bünt termelő rendszert meg kell semmisíteni.

Ugyanezt hirdette Eötvös már akkor röpirataiban, ujságcikkeiben is. Az ugynevezett centrista pártnak volt a lelke; a párt a régi rendszert az egész nép által választott országgyűlés által felelősségre vonható minisztériummal akarta helyettesíteni. A nagy politikai kérdések mellett Eötvös lelkét állandóan nyugtalanítják a szenvedők sóhajtásai. Még költeményeit is — az ő ér-

dekükben írja. A megfagyott gyermekben az árvákra irányítja a figyelmet, A vár és kunyhóban hirdeti, hogy a fájdalomban egyenlő a nagyur a jobbágyal. Egyenlő lehetne az örömben is. Érzi, hogy új korszak következik; az évszázadok óta érlelődő elégedetlenség tetté készül, a mélyben forrongó erők kitérésre várnak. Ekkor jelenik meg előtte Dózsa Györgynek alakja. Izzó vastrónon égették el a paraszttábor vezérét; a felülkerekedő nemesség rémitő bosszút állott a kereszteseken. Eötvös megdöbbenve gondolt a szörnyű képre, de megjelennek képzeletében a felgyújtott kastélyok, a lemészárolt nemesek és főpapok. Testvérharc: mindenki küzdelme mindenki ellen. A küzdelem végén egy óriási sirgödör, melybe a mohácsi csatatéren elesett 22 ezer vitézt temették el Magyarország függetlenségével együtt. Háttha az ő küzdelmük is hiábavaló? Háttha a makacs nemesség ismét megakadályozza a reformokat és az idő már neveli az új Dózsa-t és talán assák valahol az új mohácsi temetőt. Ekkor írta meg Magyarország 1514-ben című regényét. Nem fenyeget vele, de megdöbben és gondolkodásra készt.

A szabadságharc után már csak egy regényt írt. Címe: A nővérek. Ezzel a regényével is tanítani akar bennünket. A kincs, a vagyon, az előkelő társadalmi állás nem boldogít; a boldogság

feltételei bennünk vannak és talán könnyebben élhetünk csöndes, derült életet lent, mint a kiváltságosak között.

Eötvös minden munkája telve van szebbnél-szebb gondolatokkal. Regényei ép úgy mint politikai iratai. Ez utóbbiak közül legértékesebb: A XIX. század uralkodó eszméinek hatása az általadalmra.

Eötvös József báró két ízben volt vallás- és közoktatásügyi miniszter. Első ízben minisztersége rövid ideig tartott: a szabadságharc kitérését megelőző feszültség nem adott alkalmat eszméinek megvalósítására. Második minisztersége szerencsésebb korszakra esett. A 67-iki kiegyezés után hozzáfoghatott terve megvalósításához. Különösen két területen alkotott maradandót: a népoktatás terén és a nemzetiségi kérdésben. A népoktatás terén megteremtette az általános tankötelezettséget, a nemzetiségi kérdésben pedig bátran hirdette, hogy az ország polgárai között a nyelvi különbség nem vonhat maga után jogbeli különbséget.

(Budapest.)

VIGYÁZAT!

Csak a STOLLWERCK név garantálja a tejszárma kiváló minőségét.

HOGYAN LETT TESTVÉR A SIRÁS ÉS NEVETÉS

Eszt mese.

Elmondja: István bácsi.

A Sirás és Nevetés egyszer találkoztak egy keskeny gyalogósvényen, ahol a Napfény és Árnyék kergetőztek egymással és a közeli erdő frissen illatozott. Az ut igen keskeny volt, úgy, hogy két utas nem térhetett ki egymásnak rajta. A Nevetés vigan haladt előre, kacagástól pirult a képe, s úgy fickándazott, hogy sehogysem tudott kitérni. A Sirás pedig könnytelt szemmel haladt előre s így alig-aiig látta az utat.

Amikor szembetalálkoztak, a Sirás felemelte könnyes szemét és fájdalmas arccal így szólt Nevetéshez:

— Kedvesem, miért nem engedsz tovább utamon, melyet magamnak választottam?

— Jut is eszembe, — válaszolt a Nevetés. — Ez az ut, az én utam, te pedig haladj arra, amerre kopár és puszta az erdő; az az ut illik tehozzád.

— Ne haragudj reám, kedvesem, — felelt a Sirás, — de amott van a mező, szikrázva hullatja rá sugarát a Nap, vigan röpködnek a madarak felette, szállnak a tarka lepkék... Menj arra!

— Hiszen, éppen onnan jövök, — mondta a Nevetés, — de most erre visz a kedvem és erre is megyek!

A Sirásnak újra könnybelábadt az arca: — Jól van hát, — mondta bánatosan s bús tekintetét ismét Nevetésre emelte. E szomorú tekintet meghatotta Nevetést:

— Egy ilyen szelid teremtéssel, mint te, nem akarok veszekedni. Engedek hát és inkább megfordulok. Te pedig kövess! Így jó lesz?

— Igen jó lesz, — mondta a Sirás, — ugyis mindig oly egyedül vagyok.

Igy kötött testvéri barátságot a Nevetés és a Sirás. Ezentul mindig együtt haladtak, szorosan egymás mögött; ott is, ahol Napfény ragyogott, ott is, ahol Árnyék settenkedett. Mindkettőjük számára könnyebb volt így az út, kettesben.

Azóta, ha Nevetést hallunk, tudjuk: ott a Sirás sincs messze.

(Szatmár.)

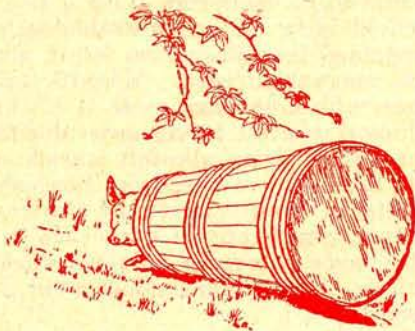

MESE HÁROM KIS MALACKÁRÓL

(Befejező közlemény)

APRÓ UNOKÁINAK MESÉLI: ELEK NAGYAPÓ

Dult-fult farkas koma, de másnap mégis elment szerenesét próbálni, kopogtatott az ajtón.

— Hallod-e, kis malac, ma estefelé nagy vásár lesz a városban, nem akarsz eljönni oda?

— Hogyne, hogyne, mikor induljunk?

— Három óraker.

— Helyes!

A kis malac azonban már két óraker elindult, a vásáron vett egy vajköpülőt s azzal indult hazafelé. Hát, Uram, Teremtőm, amint mendegélt hazafelé, megpillantja farkas komát, aki meg a városba igyekezett. No, most mit csináljon? Hová bujjon? Mit gondolt, mit nem, nagyhirtelen belebujt a köpülőbe, aztán lökött egyet rajta, a

köpülő meg gurult, gurult, mint egy hordó. Hej, ha láttátok volna, hogy megijedt farkas koma, amikor meglátta a guruló köpülőt! Azt hitte, hogy maga az eleven ördög gurul. Uccu, nyaka közé kapta a négy lábát s szaladt, szaladt, meg sem állott hazáig. De másnap megint elkullogott a malackához, bekopogtatott s kérdezte:

— Voltál-e a vásáron, kis malac?

— Voltam biz' én. Hát te mért nem jöttél el?
— Hiszen elindultam, de utközben láttam valamit, gömbölyü volt, kerek volt, ördög tudja, hogy mi volt, csak gurult, gurult. — bizonyosan az eleven ördög gurult abban.

— Hahaha, hehehe, huhuhu! — kacagott a kis malac, — hát ilyen nagy vitéz vagy te? Vajköpülő volt, amit láttál, én vettem a vásáron s én gurultam benne.

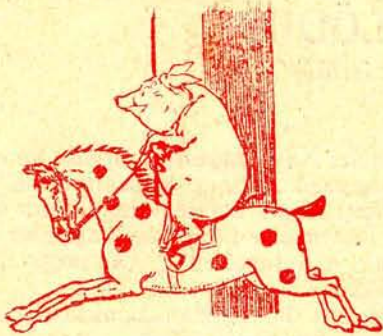
— Mit! Te voltál?! — ordított farkas koma.
— No, megállj, vége az életednek! Nincs pardon, kegyelem, a husodat lenyelem!

— Orgodom, borgodom, megakad a torkodon!
— ingerelte a kis malac.

Hopp! egyet ugrott, kettőt szökött farkas koma, felugrott a házacskára, aztán mászott a kéményre, hogy azon majd leereszkedik a házacskába. De a kis malac se volt rest, egy nagy üstben vizet forralt, éppen a kémény alatt, s bezzeg, hogy farkas koma belesuppant a forróvizet üstbe. No, ha beleesett, ott is maradt, volt farkas koma, nincs farkas koma.

A kis malac egy szempillantásra lekoppasz-

totta farkas koma szőrét, megfőzte, megsütötte s mind egy falásig megette.

— Csám, csám, — csámcsogott a kis malac, — ó de finom, ó de jó, gyenge gyomornak való.

Ugy jóllakott, mint a duda, hogy elbirta, az a csuda.

Holnap az okos kis malac legyen a vendégetek.

TESTÁPOLÁS

Testünk folytonos munkát végez, de mégse ügyelünk eléggé arra, hogy meg is erősítsük. Mindennap kellene testgyakorlatokat végezni, hogy ne csak fárasszuk, hanem erősítsük is izmainkat. Mit köszönhetünk a mindennapi testgyakorlásnak? Az izmok gyakorlása által erősítjük az inak és csontok működését is. A lélekzés, vérkeringés, a szív működése, mind erősödik általa. Megtartja egészségesen a szívet és a véredényeket.

A testgyakorlatot végző ember sokkal többet bír el, mint aki testét nem edzi. Elbirja az erőltetéseket is minden baj nélkül.

Nem szabad azt hinnünk, hogy az emberi nem jövője csak a szellem, az agy kifejlődésén nyugszik; hogy a test csak gépezet, melyet a szellem kormányoz, s majd eljön az idő, mikor a test egészségének fenntartására elegendő lesz, ha erősítő pilulákat szed az ember, mert a fászsztó testápolás már idejét multá. Csalódnak, akik ezt hiszik. Ha a test teljesen ép és egészséges, az a szellem javát is szolgálja, s a test fejlesztése semmiesetre sem akadályozza a szellem fejlődését.

A ruházkodás felfedezése az oka annak, hogy az emberi test elcsufult. Nemcsak a test formája nélkülöz minden szépséget izomfejlődés híján, hanem még a mozdulatok is csunyák ott, ahol az izmok gyakorlatlanok.

Ha az ember megügyeli, ha valaki szalad a kocsit után, s megfigyeljük a teste vonalait, akkor azok a vonalak, ha az illető nem tornázik, a kifejeletlen izomgyakorlatok híján nem a legszebbnek látszanak. Milyen legyen hát a mindennapi torna?

Reggel, mikor felébred az ember, azonnal megfelelő mozdulatokat kell tenni, felegyenesedni, a lábakat fel-

emelni stb. A mosdóasztalnál újabb mozdulatokat kell végezni, ilyenek: törzshajlítás, lábemelés, a nyak kifesztése. Mialatt az alsóruhát, felsőruhát magunkra öltjük, begomboljuk, minden nagyobb nehézség nélkül legalább ötven térdhajlítási mozdulatot végezhetünk, lélekzési gyakorlatokkal és a gerincoszlop kinyújtásával együtt. A cipőfelhuzást is össze lehet kötni törzshajlító gyakorlatokkal. Csak gondolni kell rá néhány napig, s éppen úgy megszokjuk a tornázást, mint akár azt, hogy a fogunkat megtisztítjuk. A reggelihez is mehetünk lábujjhegyen járva, a lépcsőkön is mehetünk ruganyos mozdulatokkal. A háziasszonynak is ajánlatos, ha többször naponta felmegy a padlásra és lemegy a pincébe! Ha ezt naponta okszerűen végzi, az is jó testgyakorlat. Ha az ember hazaérkezik, s az ebéd még nincsen készen, harag vagy rossz kedv helyett ragadjunk meg egy székelt és tornázzunk vele. Ugyanezt meg lehet tenni az irodai elfoglaltság tartama alatt is. A szellemi munkásnak meg kell ragadni minden alkalmat, mikor a kezével, testével is dolgozhatik. Szöveget beverni, ládát szegezni, aprófát készíteni, szemet hordani nagyon egészséges. Az üzletbe vezető utat, vagy hazafelé tegyük meg gyalog. Ha lehet, végezzünk lábujjhegyen való futógyakorlatokat is. Amit pedig hétköznap elmulasztottunk, azt igyekezzünk vasárnap kipótolni. Vándorlások, hegymászás, uszás a legjobb eszközei a test egészségének.

GYERMEKEINKÉRT!

Tej és cukor, az emberi test legfontosabb fejlesztője s STOLLWERCK tejkaramella anyaga.

IGY KÖPÜLIK A VAJAT.

Zubog a tej a vajköpülőben. A jó friss vaj most van készülőben. Édes anyám kavargatja köpülőgeti a tejet. Vaj lesz ebből, szép sárga vaj, ugy lehet.

— Hát, te Kati, mit csinálsz a szitával?

— Tejet szűrök által rajta. Azt teszem a szitával.

— Szürjed, szürjed szép tisztára. Aztán vidd be Kolozsvárra. Jó ára van ott a tejnek. Mert ott tejet sose fejnek, nem bizony!

TAMÁS ÉRDEKLŐDIK

(Beszélgetés a tatárjárásról.)

Tamás: Amikor Kináról beszélgettem veled, az a gondolat járt a fejemben, hogy a hatalmas kínai tömegek egyszer előzönlük Európát és megsemmisítik a fehér faj uralmát. Tudod, hogyan jutott eszembe ez a gondolat? A tatárokról. Ők is Ázsia belsejéből özönlöttek ki és majdnem megsemmisítették a keresztény országokat. Pedig talán ők nem is voltak olyan sokan, mint a kínaiak.

Apa: A kínaiaktól egyelőre nem kell félnünk. Van nekik elég bajuk. A polgárháboru rémítő pusztítást vitt közöttük végbe; évtizedek kellenek, amíg teljesen megerősödnek és akkor is egy lángeszű vezérre lesz szükségük, aki egységet teremt közöttük. A tatárok nem voltak olyan sokan, de volt egy nagyszű fejedelmük: Dsingisz khán, Valósággal fegyelmezett, állandó hadsereget teremtett. A hadi népet tizedekbe, századokba, ezredekbe osztotta; az ezredekből hadtesteket alkotott. Lehetett talán száz-százhuszezer katonája. A legyőzött és halálra rémült népek, természetesen, tízannyiról beszéltek, de mi nem teltük többre a számukat, mert Ázsia belseje meglehetősen gyér lakosságú volt. Talán az is megtévesztette az európai népeket, hogy az előnyomuló tatárok magukkal hozták asszonyaikat és gyermekeiket. Táborukat hihetetlen tömegű szákmányolt szarvasmarha követte.

Tamás: Valami oka volt annak, hogy az európai népek nem tudták feltartóztatni őket. Szinte akadály nélkül jöttek el a magyar határig. A magyar hadsereget egyetlen összecsapásban tönkretették.

Apa: Körülbelül azzal az ázsiai taktikával diadalmaskodtak, amellyel valaha a kalandozó magyarok aratták sikerüket. Megfélemlítették és megbüntették a nehéz fegyverzetű nyugati népeket. A megbomlott hadrendekre rátámadtak és következett a mészárlás. Zömök, gyorsmozgású, rendkívül kitartó nép volt a tatár. A lovához szinte hozzá volt növe. Lová sem olyan volt, mint az európai hadi mén. Igénytelennek látszó állat, de szívós; tűrte a szomjúságot és az éhséget. Legveszedelmesebb fegyverük volt a görbe kard és különösen a nyil. Sokkal több nyilvesszőt hordtak magukkal, mint a nyugatiak; nyilaik erősebbek és hosszabbak voltak. Pompásan lőttek és gyakran valósággal nyilzáport bocsátottak az ellenségre. Borotvált fejük és a fej tetején megnövesztett hajfonat szokatlan és félelmetes külsőt adott nekik. A a mi fő, mindenütt megelőzte őket az a szörnyű hír, hogy nem ismerik az irgalmat; nem kegyelmeznek nőnek, gyermeknek, aggastyánnak sem. Legjobban megdöbbenette a népet félelmetes gyorsaságuk: Alig jött a hír róluk, már meg is jelentek, sőt gyakran gyorsabban jöttek, mint a szárnyaló hír.

Tamás: Ne haragudjál, apám, de ez még mind nem magyarázza meg győzelmüket. Ha Európa keresztény népei a tatártámadás idején összetartanak, háromszor-négyszer nagyobb sereget kiállítottak a tatárokénál és megsemmisíthették volna őket.

Apa: Ha összetartanak, akkor, fiam, ma nem beszélénk tatárjárásról, hanem csak egy rosszul sikerült betörésről emlékezne meg a történelem. De éppen az volt a baj, hogy nem tartottak össze. A német császár viszálykodott a római pápával; a magyar király sem volt jó viszonyban szomszédaival. De nem ez okozta a végpusztulást: az országban is forrongó nyugtalanság volt. IV. Béla szembenállott az ország nemességével. A király ura akart lenni birodalmának, a nemesség pedig nem szívesen engedelmeskedett. De zugolódott a földmivelő nép is. Nem is mondhatjuk, hogy ok nélkül. A király befogadta az országba a tatárok elől menekülő kunokat. Arra gondolt, hogy ezt a vitéz és elkeseredett népet jól felhasználhatja az országra zuduló ellenség ellen. De támaszkodik rájuk akkor is, ha a magyar nemesek megpróbálkoznának szembeszállni a királyi hatalommal. A pogány kunok megkeresztelkedtek ugyan, de lélekből nem válhattak keresztényekké. Régi szokásaikat is megtartották. Nyájaikat legeltetve barangoltak az országban. Elgondolhatod, mennyi összetűzés, mennyi gyűlölködés keletkezett a földmivelő magyarság és az állattenyésztő kunok között. A király inkább a kunok pártján volt; tudta már, hogy a tatár áradat közeledik az ország határához; a rossz hír akkor is „gyorsan járt”, még a tatároknál is gyorsabban.

A kunok miatt sok baja volt a királynak; még a tatárverő Batu is a kunokat használta fel ürügyül az ország megtámadására. Rájuk vonatkozólag írta többek között a magyar királynak: megparancsolom, ne tartsd őket tovább magadnál, hogy ellenségedd ne legyenek miattuk; könnyebb nekik menekülni, mint neked. Nincs házuk, sátorban laknak s így talán elfuthatnak, de te házban lakol, vannak váraid, hogy fogsz te kezemből megmenekülni?

Tamás: Ha én ilyen levelet kapok, rögtön összegyűjtöm az ország egész hadseregét és elibe megyek a gőgös ellenségnek. A magyarok régebben számtalanszor visszaverték az országra törő kunokat és bessenyőket.

Apa: Béla is összehívta az ország haderejét. Azt sem mondhatjuk, hogy nem gyülekeztek volna. Pest volt a középpont. Ott volt a kun fejedlem is. A mindenfelől gyülekező magyar urak első sorban a kunokon akartak bosszút állani. A felizgatott tömeg körülzártá Kötönynek, a kun

fejedelemnek szállását. Amikor a kunok látták a veszélyt, elkészültek a védekezésre. Nem adták olcsón az életüket: a kun vitézek harcban szoktak elesni. A dühös magyarok elnyomták az ellenálló kunokat és egy szálig lemészárolták. Még szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy a nagyobb kun csapatok még nem voltak a táborban, hanem csak közeledtek Pest felé. Ha a táborban vannak, olyan mézárulás következne, hogy a közeledő tatárnak már alig lett volna dolga. Így is súlyos következménye lett Kötöny fejedelem meggyilkolásának. Az utban levő kun csapatok megfordultak és elkeseredett dühvel támadtak a királyi

tábor felé sereglő magyarokra; utjukat mindenütt rémitő pusztulás jelölte. De azért nagy magyar sereg gyűlt össze Pest alá.

Tamás: Miért nem vonult Béla ezzel a sereggel azonnal a tatárok elé? Én ott támadtam volna meg őket, ahol a Kárpátokból kibontakoznak.

Apa: A király bizott abban, hogy a Kárpátokon talán át sem tudnak jönni és esetleg Erdély felől támadnak. A tatároknak az volt a szokásuk, hogy a megtámadott országot körülvették; több oldalról megrohanták és iparkodtak az ország szívében egyesülni.

(Második és befejező közlemény következik.)

SZÉP LEVÉL

Édes jó Elek Nagyapókám!

Képelem, hogy fog csodálkozni Nagyapó, ha meglátja a nevem: Váró Éva. Hiszen, nem csoda, ha elfelejtett engem, mert már nagyon régen nem irtam az én éds jó Elek Nagyapómnak. De azért nehogy azt gondolja Nagyapókám, hogy elfelejtettem!! Dehogy! Lehet is elfelejteni egy olyan kedves, mindenkire barátságos arcot. Valahányszor Nagyapókára gondolok, mindig fülemben cseng ez a pár szó: „Jézus tanítványa voltam, gyermekekhez lehajoltam, a szívemhez fölemeltem, szeretetre így neveltem.” Igen. Mindig ez cseng a fülemben és olyankor olyan vágy fog el, hogy én is tehessek valamit az én székely népemért. Valami nagyot, magasztosat, de nem tudom, hogy kezdjem el. Olyan boldog volnék, ha egy legkisebb szolgálatot is tehetnék az érdekében, de igen gyenge vagyok hozzá. Érzem, hogy „még” semmire sem vagyok képes. Nincs elég lelki erőm. Csak az az egy vigasztal, hogy ha Isten segédelmével nagy leszek, akkor talán tehetek valamit. Talán elég erős leszek... De az még messze van, most még előttem áll a jövő, még van idő...

De most már sorba veszem az Udvarhelyi híreket, ha ugyan híreknek lehet nevezni, amiket én híreknek gondolok. Azt gondolom, Nagyapó hallott már arról, hogy mi új anyát nyertünk Gáabri nényben, a képző igazgatónőjében. Igazán, Gáabri nény olyan jó, hogy már el sem tudom képzelni nélküle az életet. Most, hogy visszagondolok édes jó anyámra, eszembe jut Nagyapónak az a levele én hozzám, amelyikben kifejezi igaz részvétét és anyanyelvem minden vigasztaló szava balsamként batóit fájó szívemre. Oh! hogy köszönjem meg Nagyapónak, hogy a nagy szenvedésben gondolt rám, vigasztalt. Hiszen, én szinte idegen vagyok Nagyapóra nézve, hiszen nekünk csak a lelkünk rokon. Azt írom „csak”, de hiszen ez a legfőbb, úgy-e, édes Nagyapókám. De most már boldog vagyok és boldogságomban még az sem zavar, hogy mindjárt kezdődik az iskola. Nem tudom,

de én nem vagyok olyan, hogy busulnék az iskola kezdetének. Pedig sokan, hej! hogy siratják az „arany szabadságot.” Ugy örvendek, hogy ismét láthatom barátnőmet, akikkel a vakációban csak levél útján értekezhettem. De nemcsak a lányoknak, hanem a tanárnöknek, tanároknak és mindenkinek. Pedig most nagyon jól telik az időm. Délelőtt rajzoló, kézimunkázom, vagy olvasok. (Ezt teszem a legtöbbit.) Délután, ha nincs nagy meleg, korábban, ha nagy meleg van, később, meggyünk teniszezni. Ugy szeretem a teniszt, hiszen ez a legszebb sportok egyike. Nekünk meg az az előnyünk is van, hogy nem kell messze menjünk, mert a pálya ott van a kertünkben. Tehát jól telik az időm. A múlt vasárnap itt volt egy „Székely nap”. Nagyon érdekes volt. Legalább meglátta a városiasan öltözködő falusi nép, hogy milyen szépek a régi szokások, a régi öltözetek. Egy esküvőt mutattak be, gyönyörű székely ruhákban. Az ünnepélyt a kis-kecsket-faludiak rendezték. Nagyon jól sikerült. A menet éppen a mi tanyánkról indult el és így mi láttunk a legtöbbet. A városban volt az esküvő, de azt már nem láthattuk, úgy elállották köröskörül a helyet. Szóval egy jól sikerült vasárnap volt.

Éppen most olvastam Tamási Áron: „Szűz Máriás királyfi-ját. Igazán olyan szépen, érdekesen írja le Bódika történetét, hogy le nem tudtam venni a könyvet, amíg egészen el nem olvastam.

Írtam Nagyapónak, hogy szoktam festeni. mégpedig legtöbbitnyire biblia-jelzőket. Itt küldök Nagyapónak is egyet, hogy néha-néha gondoljon rólam is.

Kezeit sokszor csókolja sok szeretettel

(Székelyudvarhely, 1928. IX. 10.

Váró Éva.

A LEGFONTOSABB TÁPANYAGOK:
a tej és cukor összetételéből áll a STOLLWERCK
féle tejkaramella.

A VÁSÁRON

(GARAY ÁKOS RAJZÁVAL)

Erre, erre, éfiasszony,
Más botosra ne hallgasson!
Az én nevem Olesó János,
Kinek hira átaljános.
Van itt minden, ami kék,
Babos kendő, huppi kék,
Tulipiros, sárga csikos,
Aranyrojtos, ezüst rojtos.
S milyen olesó, hallja csak!
Csak egy pengő, csak, csak!
Szalag tetszik, kérem ásson?

Nem szalag kell? Itt a vászon!
Szepességben szőtték, fonták.
Egyenesen Bécsből hozták.
Ha nem igaz, kérem ásson.
Engem soha meg ne lásson.
Tessék, tessék, jó portéka,
Egynek sincsen maradéka,
Én mondom ezt, Olesó János,
Kinek hira átaljános.
Ugy bizony!

Nótás Mokás.

FALUSI TÖRTÉNET

Irtá: Ősz Róza.

Ti, rendes, fehér ruhás városi gyermekek nem is tudjátok, hogy falusi pajtásaitok milyen hamar megkezdik a munkát. Már a libapásztor-ság is dolog s ha játszik is, minden játéka fölött ott a gond: — Jaj, a libák! Bizony, jaj neki, ha tilosban találják. Milyen kevés ideje van annak a szegény napszámos apának meg anyának a mesélésre. Pedig ezek a meglegtékintetű falusi gyermekek szeretik a mesét, éppen úgy, mint a városiak. Talán még jobban.

Nagy ujság volt, amikor én az iskolában kijelentettem: — Most jók voltatok és mesélni fogok. Ezt nem muszáj hallgatni. Aki nem szereti a mesét, haza mehet.

Az ötvenhat tanuló közül egy sem ment, még

meg sem mozdultak, nehogy elküldjem őket. Remám tapadtak az apró gyermekszemek és a táltos paripák hátán elnyargaltunk meseország minden csodás zeg-zugába.

— Tanító néni, kérem, mi olvasni is szeretjük a meséket. Kérünk könyvet, mondta Pista, az ötödosztályos.

— Tudom, fiam, de nekünk nincs könyvünk és pénzünk sincs, amivel vegyünk.

A gyermekek lelkén végig suhant egy kis szomorúság.

— Hanem, gyermekek — mondtam és — ha ti azokat a lejeket amiket anyátoktól cukorra kaptok, összegyűjtitek, annak az árával vehetünk szép, képes ujságokat.

— Jaj, de jó lesz! Én is hozok leit, én is! — jelentkeztek a gyermekek.

— De ide figyeljete, nehogy otthon azt mondjátok, hogy muszáj leit hozni, mondtam én. Nm parancs ez. Mert bizony szegény embernek sokszor még egy lej is sok. Teltek, multak a napok és leit lei mellé raktak össze a gyermekek. Külön dobozba raktam a pénzt és úgy láttam, mintha fényes csillogás venné körül a sok apró leit, amit a gyermekek 50 vagy 25 bányából gyűjtöttek össze. Ók mulatságból, örömmel gyűjtötték.

Egy kis apátlan, anyátlan árva fiucska járt az első osztályba. Szolga fiu volt. Csak télen járt iskolába. Tavasszal és nyáron a gazdája marháit őrizte.

Egyik reggel mosolygó arccal jött az asztalomhoz:

— Tanító néni, kérem, én is hoztam pénzt.

— Te, András! Hiszen még alig tudsz olvasni.

— De már olvasok az Ábécéből. Kértem a béremből két leit. Mind a kettőt az ujságra hozom.

Mosolygó, boldog arccal oda tette az asztalomra. A szemem megtelt könnyel és így szóltam a gyermekekhez:

— Gyermekek, ide figyeljete. András adta a legtöbb pénzt, mert ő abból adott, amit ő szerzett.

Ti, magyar nyelven irt, zengő magyar mesék, csilingelőn szálljatok tovább. Mosolygó arcú, apró magyar gyermekek áldozatot hoznak értetek.

Ez a kis történet a felőri református iskoláról és tanulóiról íródott 1928-ban.

(Felőr, Szolnok-Dobokamegye.)

MI UJSÁG

Hol mikor aratnak. Nálunk az aratás főideje júliusra esik. Ugyanakkor aratnak Dél-Oroszországban, Észak-Franciaországban és Kanada legnagyobb részében is. Angliában, Belgiumban, Németalföldön és Franciaország többi területének kisebb részein a vetés csak augusztusra érik. Oroszországban és Skandináviában csak szeptemberben fognak hozzá az aratáshoz. Peru októberben arat, egész Dél-Afrika csak novemberben. Dél-Ausztrália meg éppen decemberben. Újév után újra megkezdődik az aratás évadja, még pedig mindenekelőtt Argentínában, aztán Chileben, Újzéländban s Közép- és Dél-Ausztráliában. Februárban arat India, márciusban Felső-Egyiptomban, Szíriában, Kis-Ázsiában és Perzsiában takarítják be a termést, májusban Észak-Amerika, Dél-Amerikának, Japánnak és Kinának néhány része, júniusban Olaszország, Dél-Franciaország és Észak-Amerika nyugati államai aratnak. Aztán újra kezdődik a körforgás: minden hónap az aratás hónapja valahol.

ELŐFIZETŐINKHEZ!

A CIMBORA mai számával az évfolyam negyedik negyedébe lép s ugyanekkor esedékessé válik a negyedik negyedévi előfizetési díj fizetése is.

Bár minden előfizetőnknek magától is kötelessége volna az előfizetését lejártakor megújítani, előfizetőink nagyrésze mindenkor elvárja, hogy őt erre egy levelezőlapon felszólítsuk. Képzeljétek el, micsoda munkát, fáradságot és bélyegköltséget jelent negyedévről-negyedévre előfizetőink nagy tömegét felszólítani! Az emberi elpocsékolt munkáért és a soha vissza nem térő időért kár. A hiábavaló munkán felül azonban még többet jelent az a bizonytalanság, amelyben a Cimborá kiadóhivatala él. Biztos az, hogy havonta, pontosan elsején ki kell fizetni a munkatársakat, a rajzolókat, akik a Cimborát írják és rajzolják, szedik, hajtogatják, cimszallaggal el látják. A papírgyár sem hitelez, a postán a bélyegért is fizetni kell. Ennek a sok napra, percre járó kötelezettséggel szemben áll a Ti bizonytalan fizetésetek. Van aki a negyedév első napján beküldi az előfizetési díjat, van aki csak a második hónapban, van aki a negyedév végén, de sok akad olyan is, aki késedelemben esik vele. Így nem lehet gazdálkodni! Így nem szabad gazdálkodni! Szüleiteknél az a száz lei, vagy enonek megfelelő csekkorona, pengő és dinár, minden negyedév elején rendelkezésetekre állana. Egyedül a Ti hibátok, hogy nem kéritek el a pénzt és nem adjátok postára számunkra.

Ennek az állapotnak véget kell vetni. Véget kell vetni, mert a Cimborá különben elakad. Nem tudjuk a magunk tartozásait fizetni, ha a Ti tartozástokat meg nem kapjuk.

Inkább kevesebb legyen az előfizetőnk és csökkenjen a mai ötezren felüli létszám, de csak olyan előfizetőnk legyen, aki az előfizetési díjat a negyedév elején, de legkésőbb az első hónap végéig beküldi. Kérünk tehát Benneteket, hogy amennyiben előfizetésetek október hó elsején lejárt, azt a legsürgősebben küldjétek be hozzánk, mert mindazok részére, akik az előfizetési díjat legkésőbb október hó végéig be nem küldik, kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Nem szívesen válunk meg egyetlen előfizetőnk-től sem, de ingyen lapot senkinek sem adhatunk, még kevésbé hitelezhetünk.

Akinek tehát szüksége Elek nagyapó írásainak, sok pompás mesének, versnek, regénynek elolvasása, az gondoljon arra is, hogy a Cimborá előállítása rengeteg pénzt jelent, amit csak úgy tudunk fedezni, ha előfizetőnk is pontosan eleget tesznek fizetési kötelességünknek.

Szeretettel köszönt Benneteket a

CIMBORA KIADÓHIVATALA.

ELEK NAGYAPÓ ÜZENI:

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben, melyik hónap hányadik napján kelt a levél

Finna György, Magyaró, Marostordamegye
Lelked elszállt Kisbaczon felé, ahol a ti nagyapótok „most is csak ir, ir.” Bizony, ir és ir, mégpedig nagy lelkigyönyörűséggel, mert aligha van még ember kerek e földön, aki oly sok „csupa szeretet” levelet kapjon, mint amennyit én kapok. Hogy messze van-e Nagyenyedhez Kisbaczon? Messze is, nem is. A régi világban, amikor még vasutnak hire sem volt, száz meg száz székely fiu zarándokolt a nagyenyedi híres Bethlen-kollegiumba. Három-négy napot tartott az a zarándoklás, de nem sajnálták a fáradságot: sok nagy embert nevelt az a kollegium. Ha Isten éltet, ismét elmegyek Enyedre, talán még ez évben. Előre örvendek, hogy megismerhetem nővéreidet is, akik szintén szeretik a Cimborát. A kiadóbácsi megüzeni, hogy kötve vagy fűzve kaphatók-e a Verne-könyvek. — *Derzsy Gabriella, Nagypárad, Szeretném*, ha a levélírásban is oly szorgalmas volnál mint a rejtvényfejtésben. — *Bogdán József, Sepsiszentgyörgy*. A te lelked is elszállt Kisbaczon felé. Oly közel van Sepsiszentgyörgyhöz Kisbaczon, hogy valóságban is eljöhettél volna a nyáron! — *Scheidl Nusi, Nagyszében*. Azt írod, hogy Malvinnal a fehérnemű gyárba jártok s ott vagytok reggel 6 órától délután 2 óráig. Lám, milyen érdekes beszámolót írhatnátok erről! Sokat tanulhatnának olvasótársaitok. Gyönyörködtem a leveledben, mégpedig két okból. Az egyik: nagyot haladtál a fogalmazásban és helyesírásban, a másik: a gyár felé menés közben oly sok szépet beszéltek nagyapóról. Remélem, Malvintól is kapok levelet hamarosan. Nem tudom, mért kapod rendetlenül az ujságot, mert Szatmárról pontosan indítják. Irtam a kiadóbácsinak, hogy pótolja a 11. és a 20. számot. — *Takács Lajos, Nagypárad*. Megkaptam a leveleidet s eddig bizonyonl olvastad te is a válaszat. Az igen kedves lehet, amikor mind a tizenketten elébe mentek a Cimborát hozó postásnak s még kedvesebb, amikor az árvaház kisebb növendékeinek felolvassátok a Cimborát. — *Stern Janka, Máramarossziget*. Szeretettel látlak unokáim seregében, egyelőre azonban meg kell elégedned azzal, hogy az ujságban válaszoljak a leveledre. Ha szorgalmasan írod a leveleket, külön levelet is kapsz tőlem. — *Bodnár Mariska, Kóvin, Jugoszlávia*. Szekszárdon fogsz tanulni, de nem bucsuzol tőlem, mert anyukád

utánad küldi a Cimborát, ha ő és kis öcséd elolvasták. Remélem, Szekszárdon is találsz Cimboráolvast, mert újabb időben Magyarországból is sűrűn jelentkeznek olvasók, vagyis: eljönnek nagyapó után. Hát, csak jöjjenek!

Hartmann Anikó, Huszt, Csehszlovákia. Csak az első elemi végeztél magyar iskolában, azóta oroszul, csehül és németül tanultál, Most még a 4-ik polgáriba s anyukád azt akarja, hogy hegedülni tanulj vagy idegen nyelveket. Minthogy tanácsot kérsz, azt tanácsolom, hogy tanulj hegedülni, hisz éppen elég idegen nyelvet tanulsz az iskolában. Már három idegen nyelv is elég arra, hogy összezavarodjék a fejedben s a vége az lesz, hogy mindenikből tudsz valamit, egyet sem tökéletesen. Egyébként magyar írásoddal meg vagyok elégedve. Ugy látszik, anyukád foglalkozott veled. Szeretettel várom további leveleidet. — **Antónia Klárka, Magyarszovát, Kolozsmegye.** A bizonyítványod nemcsak „elég jó”, de amint látom, kitűnő volt. Dicséretet érdemelsz azért is, hogy helyesen osztottad be az idődet: Kézimunkáztál, segítettél édes anyádnak a házi dolgokban, sokat olvastál és jutott idő levélírásra is. Remélem, sikerül a jövő nyáron a Székelyföldön nyaralnod, s arról nemcsak beszámolsz, de el is látogatsz Kisbaczonba. — **Horváth Zsigi, Nagyenyed.** Szinte teljes három oldal maradt üresen, bizony, legalább egy oldalnyi levelet is írhattál volna. Ugy-e, következő leveledben helyrehozod a mulasztást? — **Goldstein Klári, Brád.** Csak a vakációban tanultál meg magyarul írni s mindjárt nagyapóra gondoltál. Ennek a rámgondolásnak egy kis levélke lett az eredménye. Most pedig azt üzenem neked, hogy ne akkor írd, amikor majd „több gyakorlatod” lesz, hanem gyakorold magadat a levélírás által. Nyugodt lehetsz affelől, hogy nagyapó szívesen olvassa a leveleidet, te pedig nagy hasznát veszed idővel, hogy levélírással is gyakorold meg a fogalmazásban. — **Szendrei Ferenc, Nagypárad.** Ha oly rejtvényt szerkesztesz, amelynek valamelyik nagy ember a megfejtése, olyat válassz, aki kedves nekünk. Majd ha megismerkedel a magyar nemzet történetével, látni fogod, hogy Ferenc József sohasem volt igaz barátja a magyarnak. Azt igen helyesen teszed, hogy ezután hosszabb levelet írsz, mert kíváncs, hogy gyakoroldjad magadat a fogalmazásban. — **Nagy Aron, Nagyenyed.** Ez az üzenet bizonyonl Enyeden talál már s nem a regátban. Nagy örömmel látom, hogy tehetséged szerint segítségére voltál szüleidnek: négy hétig magad is dolgoztál a gyárban s szerzettél egy pár száz lejt. Erre mindig büszke lehetsz, de magam is büszke vagyok reád, hogy annak idején — bár nem kértelek erre — figyelmébe ajánlottalak a rektorprofesszor urnak. Csak előre, édes fiam! — **Kásuba Mária, Konop, Aradmegye.** Nem szeretsz levelet írni, azért nem írtál oly sokáig, bár megígérted, hogy szorgalmasan írsz. Ha nekem oly szép volna az írásom, minden héten írnék egy levelet nagyapónak s akkor nemcsak szép, de egészen helyes is lenne az írásom. Mert helyesírás dolgában kíváncs a nagyobb gondosság. Hát csak írd szorgalmasan s eljön az az idő, amikor ezért a buzditásért hálával gondolsz reám. —

Az augusztus havi rejtvények megfejtése:

22. szám. Betűrejtvény: Ahány ház, annyi szokás.
Pótlórejtvény: Ha Isten velünk, ki ellenünk. Betűrejt-
vény: Hatvan.

23. szám: Pótlórejtvény: Arany János.

24. szám. Pótlórejtvény: A jó öreg korcsmáros (Pe-
tőfi.). Pótlórejtvény: Kölcsey Ferenc.

Megfejtették:

Halász Mancsi, Derzsy Gabriella, Szebeny Mancsi, Bog-
dán József, Karton Nusika, Serester Anna, Zala Loncy.
Goldzieher György, Székely Ágnes, Sándor Etelka, Judit-
ka és Margit, Lusztig Lajos, Pellion Nóra, Lajos Mihály.
Szendrei Ferenc, Molnár Pista, Bornemisza Katalin, Ba-
rabas Magdus, Cserepes Imre és Laci, Benkő Judit, Kre-
csák Magdus, Goldzieher György, Türk Mátyás, Farkas
Mancsi, Derzsy Gabriella, Bogdán József, Takács Lajos.
Stern Janka, Grünstein György, Martonossy György.
Derzsy Gabriella, Lajos Mihály, Hunyadi Hermin és
Sándor, Breuer Erna és Lili, Molnár Ferenc, Fejér Erzsi
és ilus, Bartos Patyi és Buci, Csorba Erzsébet, Horváth
Gyuszi, Tökés Bandika, Haurik Magda, Barabás Mag-
dus, Marossy Klára, Uray Éva, Hartmann Anikó, Jaka-
ovits Margit és Dezső, Pelez Mancika, Antónia Klári-
ka Lusztig Lajos, Haurik Jolán, Benkő Judit, Horváth
Zsigi, Szendrei Ferenc, Kasuba Mária, Kovách Kató.
Girisik Gyula, Simon Erzsi és Ilonka, Sárkány Emese.
Nemecz Gyurika.

A megfejtők közt 12 könyvet sorsoltunk ki. Tök-
mag király öfelsége Elek nagyapó kalapjából a követ-
kezők nevét húzta ki: Takács Lajos, Nagyvárad, ref.
árvaház; Krecsák Magdus, Nagyenyed; Benkő Judit, Ta-
másfalva, Háromszék.; Barabás Magdus, Kettes, Ko-
lozsmegye; Derzsy Gabriella, Nagyvárad; Pelez Man-
cika, Arad; Zala Lonczy, Temesvár; Grünstein György,
Nagyvárad; Uray Éva, Iriny, Szatmármegye; Hartmann
Anikó, Huszt, Csehszlovákia; Halász Mancsi, Kolozsvár;
Girisik Gula, Székelykeresztúr.

Galgóczi magánfolyam

*Teljes anyagi felelőség
mellett előkészít közép-
iskolai magánvizsgákra
és érettségire.*

BUDAPEST,
VIII. Mária
Terézia-tér 3.

Anyukának ne felejtse el megmondani, hogy a Cim-
bora kiadóhivatalánál gyönyörű gyermekdivatlapok ren-
delhetők. A legszebb német gyermekdivatlapot a „Vo-
bachs Kindergarderobe“-t, amely havonta jelenik meg,
félévenként 135 leiert szállítjuk. A negyedévi díj pósta-
utalványon előzetesen beküldendő.

FEJTŐRŐ:

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfej-
tése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek
névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén
közzölöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények
megjelenését követő hónap 10-ik napja.

SZÓTAGREJTVENY.

Beküldte: Makkai László.

ADALOM
ADALOM
ADALOM
ADALOM

BETŰREJTVENY.

Beküldte: Martonossy György.

R D LY.

PONTREJTVENY.

V. n. z. e. a.

Ha a pontok helyére a megfelelő betűt tesz-
zük, Dél-Amerikai államnak nevét kapjuk.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Fataui Mici (Kisbaczon) u. p. Ba-
tányi-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék
megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéz-
iratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény-
megfejtések.

Kiadóhivatala: Satu-Mare (Szatmár) Str. Reg. Carol
(József főh.-u.) 12. A kiadóhivatalhoz küldendők a lap
előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és min-
denemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény

Előfizetési ára félévenként:

Romániában: 200 lej.
Csehszlovákiában: 40 korona.
Magyarországon: 6 pengő.
Jugoszláviában: 100 dinár.

A Cimbora könyvvására

Benedek Elek munkái:

MESÉSKÖNYVEK:

Magyar mese és mondavilág I—V. kötet. Disz-	375 lei	Ugyanaz. olesó kiadás, kötve	68 lei
kötésben kötetenként		Ugyanaz. füzve	40 lei
Kék mesekönyv. Diszkrétésben	275 lei	Pajkos Peti. Nagyalaku. diszkrétésben	272 lei
Arany mesekönyv. Diszkrétésben	275 lei	Ugyanaz. olesó kiadás, kötve	68 lei
Csodavilág. Diszkrétésben	135 lei	Pajkos Peti újabb huncutkodásai. olesó kiadás	
Tündérmesék. Kötve	80 lei	kötve	68 lei
Bohókás mesék. Kötve	80 lei	Öcsike újabb levelei. olesó kiadás, kötve	68 lei
Kalandos mesék. Kötve	85 lei	Mesék Jucikáról. Nagyalaku. diszkrétésben	272 lei
Honfoglalás mondái. Kötve	80 lei	Allatok meséinek. Nagyalaku. diszkrétésben	238 lei
Tatárjárás mondái. Kötve	85 lei	Ugyanaz. kötve	87 lei
Székel Tündérország. Diszkrétésben	180 lei	Híres erdélyi magyarok. Füzve	40 lei
Apa mesél. Kötve	110 lei	Gyermekszínház. Füzve	40 lei
Edes kicsi gazdám. Kötve	90 lei	Magyarok története. Füzve	40 lei
Elek apó meséi I—VI. gyjtemény kötve.	64 lei	Erdélyi népmondák, füzve	30 lei
Kiss Miklós. Kötve	40 lei		
A mesemondó. Füzve	75 lei	IFJUSÁGI IRATOK:	
Edesapám falujában. kartonálva	27 lei	O szép ifjuságom. Kötve	130 lei
Figurás-Mókás történetek. Diszkrétésben	110 lei	Szigeti veszedelem. Kötve	140 lei
Mesemondó esték. Diszkrétésben	170 lei	Uzoni Margit. Kötve	170 lei
Öcsike nadselü gondolatai. Diszkrétésben.	140 lei	Mária. Kötve	170 lei
Veréb és Gavallér Jankó. Kötve	82 lei	Két gazdag ifju története. Kötve	110 lei
Vidám állattörténetek. Kötve	89 lei	Anikó regénye. Kartonálva	40 lei
Virágoskert. Diszkrétésben	204 lei	Galambok. Diszkrétésben	109 lei
Rókané komámasszony. Kötve	130 lei	Katalin. Diszkrétésben	129 lei
Pesti gyermek falun. Nagy alakú. diszkrétésben	204 lei	Zsuzsika könyve. Diszkrétésben	109 lei
Ugyanaz. nagyalaku. kötve	160 lei	Nagy magyarok élete I—XIII. kötet. Félvá-	
Öcsike levelei. Nagyalaku. diszkrétésben	204 lei	szonkötésben	80 lei
		Honszerző Árpád. Diszkrétésben	374 lei

A fenti árakban a postaköltség mindenütt befffoglaltatik. A könyveket a pénz előzetes bekküldése vagy utánvét ellenében szállítjuk; utóbbi esetben azonban az utánvételi költséget küllön számitjuk fel.

AESOPUS LAPKIADÓ ÉS KÖNYVTERJESZTŐ
Satu-Mare.

MINDEN MAGYAR
EMBER OLVASSA

KELETI ÚJSÁGOT.

A LEGFRISSEBB, LEGJOBBAN ÉRTESÜLT
NAPILAPOT, MELY A MAGYAR ÉRDEKEK
LEGBÁTRABB SZÓSZÓLÓJA!!

Előfizetési ár
Egész év 1000
Félévre 570
Negyedév 270
Egyes szám ára 5L

A MAGYAR PÁRT HIVATALOS LAPJÁT.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
CLUJ—KOLOZSVÁR, FŐÉR 4. SZÁM